

**Реалізація інтегрованого
підходу в початковій освіті
в контексті Концепції Нової
української школи**

Інтеграція (від лат. Integratio – відновлення, спогад, Integer – цілий) – об'єднання в ціле будь-яких частин, елементів.

Що таке інтегроване навчання?

Інтегроване навчання –

- засновано на комплексному підході
- розглядається через призму цілісної картини світу
- предметні межі руйнуються
- вчителі заохочують учнів спиратися на знання і навички з кількох предметних областей

Інтегроване навчання в початковій школі

2017 рік
Інтеграція навичок,
інтеграція змісту

80-90-ті роки
Інтегровані курси

70-ті роки
Політехнічна школа

1958 р.
Зв'язок школи з життям

1923-1933 рр.
Комплексне навчання

Актуальність інтеграції у початковій школі

- Збільшення кількості інформації, розширення змісту освіти
- Деякі теми дублюються різними предметами
- У реальному житті дуже рідко дитина зустрічається з ситуаціями, які мають монопредметний характер
- У міжнародних моніторингових дослідженнях TIMS, PISA завдання не пов'язані з конкретними навчальними предметами або освітніми галузями, а потребують інтегрованого бачення проблеми, мають практикоорієнтований характер, передбачають виявлення пізнавального і життєвого досвіду дитини
- Необхідність формування у молодших школярів навичок людини XXI століття

Тенденції поширення інтегрованого навчання у країнах світу

- Запровадження освітніх галузей
- Об'єднання у вузькопредметні освітні галузі мови й математики
- Розроблення міжпредметних тем для формування ключових компетентностей

Інтеграція навичок. Діяльнісний підхід

Формування навичок XXI століття:

критичне та продуктивне мислення і вирішення проблем: прогнозування, висування гіпотез, порівняння і зіставлення, узагальнення, оцінка ідей, вибір альтернативи, прийняття рішень

соціальні / комунікативні навички: уважне слухання, повага до точки зору інших, розуміння думок інших, коректне донесення власної думки, співпраця в ході спільної роботи

організаційні навички: логічне вибудовування ідей, планування, форма вираження (письмово, усно, візуально, драматизація); розподіл часу

навички застосування: використання раніше засвоєної інформації або навичок у новій ситуації (дослідницькі навички, розуміння прочитаного, навички вимірювання)

Критичне мислення і вирішення проблем

критичне мислення — це науковий тип мислення, який використовується для розв'язання неординарних практичних задач, включає в себе загальне та предметне мислення, характеризується усвідомленістю, самостійністю, рефлексивністю, цілеспрямованістю, обґрунтованістю, контрольованістю та самоорганізованістю.

Продуктивне (творче) мислення

продуктивне (творче) мислення -
здатність дитини генерувати ідеї:

- розв'язувати нестандартні завдання
- шукати нові підходи до стандартних завдань
- самотійно досліджувати навколишній світ

Уміння навчатися впродовж ЖИТТЯ

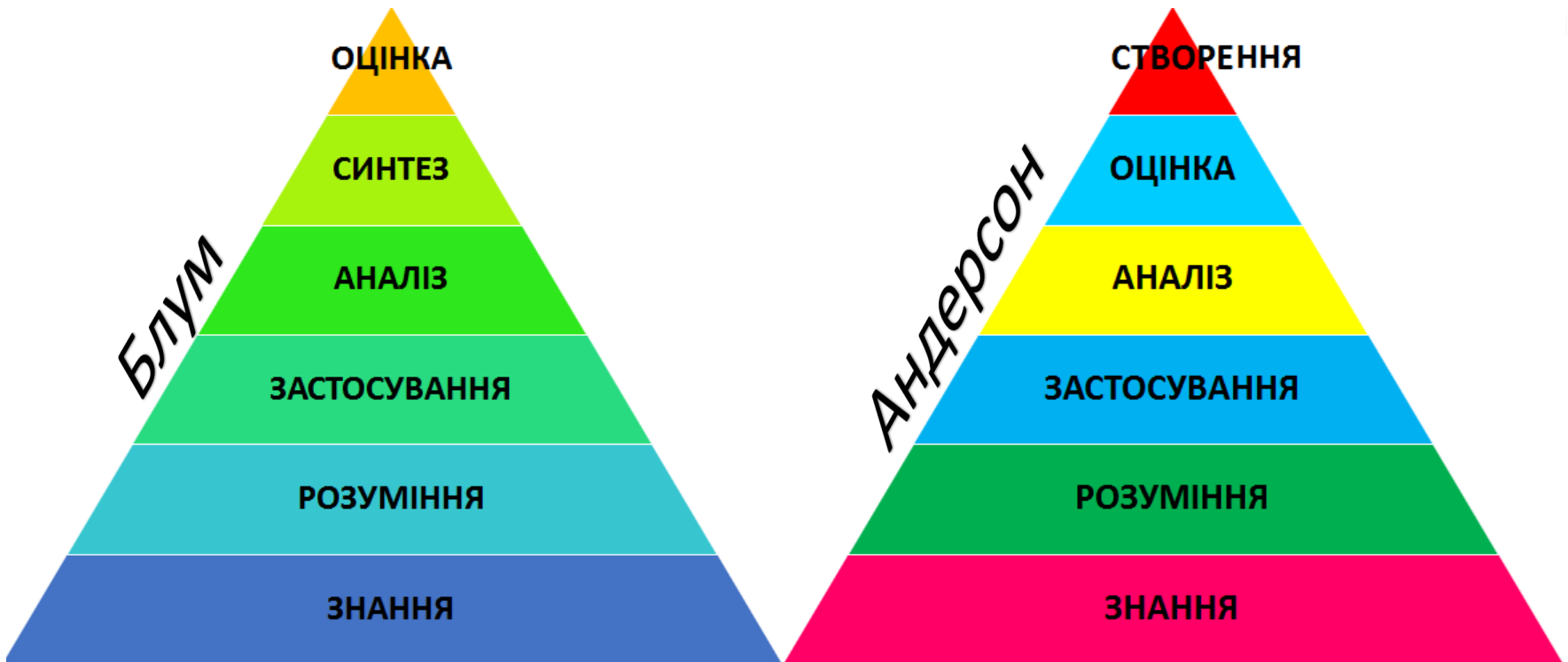
- сприймати та визначати мету навчальної діяльності
- зосереджуватися на предметі діяльності
- організовувати свою діяльність для досягнення суб'єктно чи суспільно значущого результату
- добирати й застосовувати потрібні знання й способи діяльності для розв'язування навчальної задачі
- використовувати здобутий досвід у конкретній навчальній або життєвій ситуації
- висловлювати ціннісні ставлення щодо результату і процесу власної діяльності
- усвідомлювати, аналізувати, оцінювати, коригувати результати своєї діяльності

Навчальні програми

Таксономія освітніх цілей: пізнавальна сфера

ЛОРИН АНДЕРСОН

Оновлена таксономія освітніх цілей (1999)

Придумайте нове, запишіть звіт, створіть прогноз, напишіть твір, зробіть винахід, представте ідею, розв'яжіть проблему, підсумуйте

Синтез

Оцініть, оберіть, розсудіть, аргументуйте, обґрунтуйте, критикуйте, висловте «За» і «Проти», визначте пріоритети, дискутуйте

Оцінка

Розбийте на частини, опишіть ціле та його складові, порівняйте, визначте суттєве, встановіть зв'язок між частинами, запишіть властивість

Аналіз

Розв'яжіть, обчисліть, передбачте, запитайте, класифікуйте, згрупуйте, проілюструйте, модифікуйте (змінить), використайте на практиці

Застосування

Перефразуйте, поясніть, підсумуйте, порівняйте, перетворіть, інтерпретуйте, сформулюйте інше визначення, зробіть повідомлення, наведіть приклади, обґрунтуйте, визначте головну ідею, розпізнайте, запишіть коротко

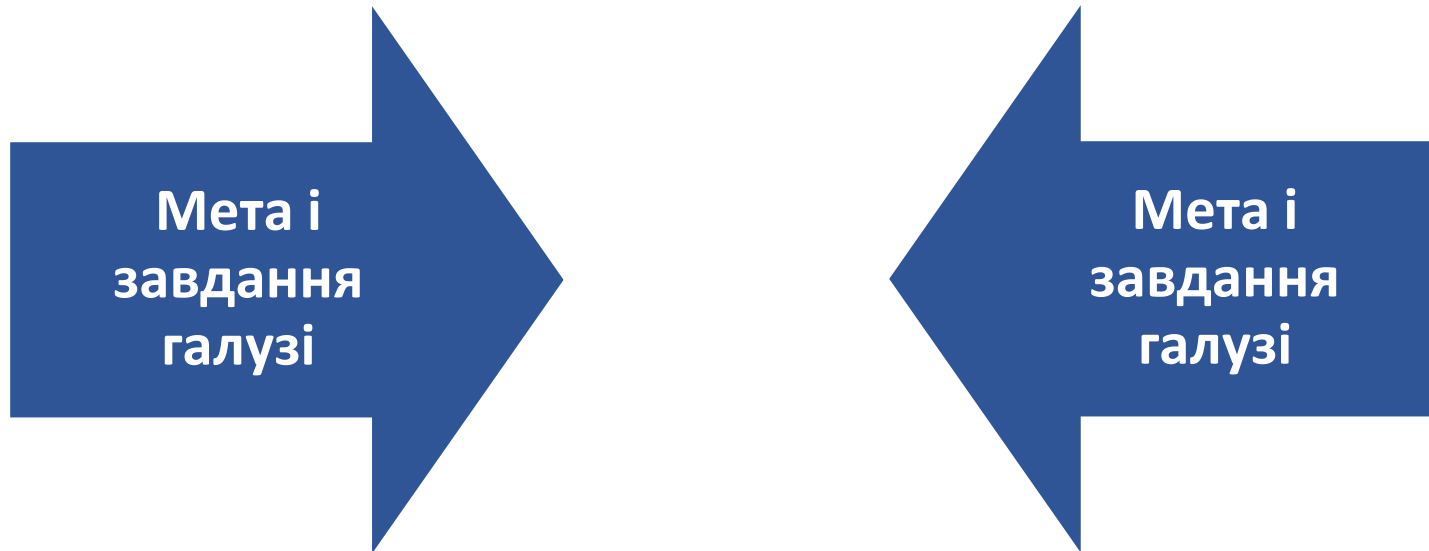
Розуміння

Запам'ятайте, повторіть, назвіть, знайдіть відповідне, розмістіть, перелічіть, перекажіть, визначте, опишіть, покажіть, посилайтеся

Знання

Види інтеграції у шкільному навчанні

- Міжпредметна

- Внутрішньопредметна

Підстави інтегрування

- **Тематична інтеграція:** два-три предмети розкривають одну тему
- **Проблемна інтеграція:** одну проблему учні вирішують можливостями двох предметів
- **Концептуальна інтеграція:** наукова концепція розглядається і вирішується різними навчальними предметами в сукупності всіх засобів і методів
- **Теоретична інтеграція:** філософське взаємопроникнення різних теорій

- природничо-наукові знання про яблуко;
- казки і вірші на цю тему;
- лічба яблук;
- малювання яблука...

Чи навчилися діти, після знайомства в такій формі з яблуком, по-новому мислити?

Охорона навколишнього середовища.
Використання упаковок

Об'єкт інтегрування –
підприємницька
компетентність

Міжпредметна інтеграція. Можливі одиниці зрощення

Сюжети завдань

Залучення інформації з інших освітніх галузей

- Інформація про флору і фауну нашої планети
- Інформація із суспільного життя нашої країни
- Твори літератури

Використання інформації, яка відповідає зацікавленням учнів

- Інформація, яка є у полі уподобань хлопчиків та дівчат
- Сюжети, що є відображенням реального життя дитини

Внутрішньопредметна інтеграція. Можливі одиниці зрощення

Елемент змісту навчання

- Наприклад,
геометричні
фігури

Засіб навчання

- Наприклад,
картки
доміно

Одиниця зрощення – елемент змісту : геометричні фігури

Геометричні фігури

Ознаки
об'єктів

Спільна
ознака
груп
об'єктів -
кількість

Порівн.
груп
об'єктів
за к-стю
елемен-
тів

Суть
арифмет.
дій
додав. та
віднім.

Перестав-
ний закон
додав.

Взаємо-
зв'язок
арифмет.
дій
додав. та
віднім.

Одиниці зрощення – форма представлення навчального матеріалу

- Компетентнісно зорієнтовані завдання
- Комплексні завдання
- Інтегровані перевірні роботи

Завдання

До однієї з тем навчання будь-якого предмета доберіть споріднену тему з навчальної програми іншого предмета

Запишіть тему іншого предмета на аркуші

Аргументуйте свій вибір

Основні ознаки інтегрованих уроків

- нетрадиційна структура (чіткість, компактність, оригінальність мотиваційних та рефлексивних аспектів)
- логічний взаємозв'язок навчального матеріалу кількох навчальних предметів
- підпорядкованість викладу навчального матеріалу різних навчальних предметів єдиній меті уроку
- інформативна щільність уроку
- вибір певного місця проведення та його оформлення
- урізноманітнення засобів навчання
- раціональне поєднання різних видів діяльності учнів із різними способами навчальної взаємодії
- висока активність учнів та чітке визначення їхнього навантаження
- підвищений емоційний вплив на учнів.

Тематична інтеграція

**Кольори: основні та похідні, теплі та холодні, світлі й темні.
Лінія горизонту.
Форма та розмір**

Жива та нежива природа. Тіла неживої природи. Організми та їхні ознаки

**Ознаки предметів
Ознаки об'єктів навколишнього світу. Спільні та відмінні ознаки.
Об'єднання (розбиття) ОНС у групу за спільною ознакою.**

Практичне ознайомлення зі словами назвами предметів, ознак, дій; питаннями до них. Розрізнення назв предметів за питаннями

Здоров'я та його ознаки

Одяг і взуття, їх призначення, матеріали для виготовлення, використання відповідно до сезону

ТЕМАТИЧНИЙ ДЕНЬ «Мій рідний Харків»

Українська мова

- Типи текстів.
- Вправляння у розпізнаванні типів текстів

Літературне читання

- М. К. Возіянов «Легенда про Харків». Легенда «Отаман Харко».
- З. К. Церетелі – пам'ятник засновникам Харкова

Математика

- Письмове додавання та віднімання.
- Розв'язування рівнянь.
- Задачі на знах. третього доданка

Природознавство

- Річки Харкова. Охорона водних об'єктів

Дайте відповіді на запитання

Що дає тематичний день дитині?

Що дає тематичний день учителеві?

Як визначитися з тематикою таких днів?

Переваги інтегрованого навчання

- чітке розуміння мети кожного предмету в різних контекстах
- глибоке засвоєння будь-якої теми, завдяки її дослідженню через кілька точок зору
- краще усвідомлення комплексного підходу, через який предмети, навички, ідеї та різні точки зору пов'язані з реальним світом
- удосконалення навичок мислення

- уміння бачити взаємозв'язки всіх аспектів навколишнього світу зрештою стає звичкою, яка буде допомагати учням протягом усього їхнього життя

Література

- Бабаєва Л.П. Предметні тижні з української мови в початковій школі. Серія «Предметні тижні». – Харків, видавництво «Ранок», 2017. – 160 с.
- Інтегровані уроки в початковій школі / Упоряд. Н. С. Вегера – Тернопіль–Харків: Ранок, 2010. – 160 с.
- Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підручн. / О.Я. Савченко. – К.: Грамота, 2012. – 504 с.
- Тагліна О.В. Предметні тижні з природознавства в початковій школі. Серія «Предметні тижні». – Харків, видавництво «Ранок», 2017. – 144 с.
- Технології інтеграції змісту освіти: зб. наук. пр. [ред. кол., головн. ред. В.Р. Ільченко]. – Полтава: ПОІППО, 2014. – Вип. 6. – 326 с.
- Технології розвитку критичного мислення учнів / А. Кроуфорд, В. Саул, С. Метьюз, Д. Макінстер ; наук. ред. і передм. О. Пометун. – К.: Плеяди, 2006. – 220 с.

Ресурси

- <https://www.youtube.com/watch?v=xgp4TUfQudE>
- <https://www.youtube.com/watch?v=f2kvqQdQp54>
- <https://www.youtube.com/watch?v=7R0oscPOzIU&t=130s>
- <https://www.youtube.com/watch?v=NL4lohCfZCw&t=3s>
- <https://www.ed-era.com/mon.html>